COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 27.3.2023
COM(2023) 182 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind anumite aspecte legate de înmagazinarea gazelor în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului

{SWD(2023) 73 final}

1. Introducere

În 2021, piețele gazelor naturale începuseră deja să prezinte tensiuni semnificative, iar prețurile gazelor au crescut semnificativ. Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei, care a început în februarie 2022, a declanșat o serie de perturbări ale furnizării de gaze și a determinat o creștere a volatilității prețurilor gazelor pe piețele mondiale. Pentru UE și țările din imediata vecinătate a acesteia, care erau dependente de aprovizionarea cu gaze din Rusia, aceste evoluții au necesitat o reacție fermă și măsuri pentru a soluționa problema cererii și ofertei.

Amploarea dezechilibrelor de pe piața gazelor și teama de perturbări grave ale furnizării de gaze, urmate de posibile constrângeri grave la nivel de aprovizionare atât pentru industrie, cât și pentru gospodării, au condus la un răspuns în materie de reglementare fără precedent. Acest lucru a contribuit la siguranța furnizării de gaze și a asigurat menținerea la un nivel moderat a prețurilor gazelor naturale în iarna 2022-2023.

Înmagazinarea gazelor constituia deja o parte importantă a planurilor Comisiei de pregătire în domeniul gazelor pentru a depăși iarna 2022-2023 și pentru anii următori, astfel cum s-a subliniat și în planul REPowerEU[1] și în Comunicarea Comisiei intitulată *„Să economisim gaz pentru siguranță la iarnă”*[2]. Mai exact, constituirea unor stocuri suficiente în instalațiile de înmagazinare a gazelor asigură disponibilitatea gazelor atât pentru gospodăriile private, cât și pentru întreprinderi în perioada de încălzire pe timpul iernii.

Ca măsură suplimentară, Regulamentul privind înmagazinarea gazelor[3], adoptat de colegiuitori la 29 iunie 2022, impune tuturor statelor membre cu capacități de înmagazinare a gazelor să se asigure că în instalațiile lor de înmagazinare subterană a gazelor sunt constituite stocuri la un nivel de cel puțin 80 % din capacitatea acestora până la data de 1 noiembrie 2022. Începând din 2023, în instalațiile de înmagazinare a gazelor vor trebui constituite stocuri la un nivel de 90 % până la data de 1 noiembrie a fiecărui an.

Ca o garanție suplimentară pentru un nivel adecvat de stocuri constituite în instalațiile de înmagazinare a gazelor în anii următori, Regulamentul privind înmagazinarea gazelor prevede că fiecare operator de înmagazinare din UE trebuie să fie certificat. Această certificare ar trebui să fie refuzată sau ar trebui să conducă la măsuri corective în cazul în care autoritățile relevante ajung la concluzia că o persoană sau o entitate care, în mod direct sau indirect, controlează sau exercită un drept asupra sistemului de înmagazinare ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie a UE.

Prezentul raport face bilanțul punerii în aplicare a Regulamentului privind înmagazinarea gazelor pe baza informațiilor furnizate de statele membre cu privire la măsurile lor de înmagazinare a

[1] COM(2022) 639 final.
[2] COM(2022) 360 final.
[3] REGULAMENTUL (UE) 2022/1032 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 29 iunie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor, JO L 173, 30.6.2022, p. 22.

gazelor și la procedurile lor de certificare, completate cu date furnizate de Eurostat, în conformitate cu articolul 17a din Regulamentul (UE) 2017/1938. Raportul este însoțit de un document de lucru al serviciilor Comisiei, care oferă informații detaliate cu privire la măsurile luate de statele membre pentru a asigura constituirea de stocuri în siturile lor de înmagazinare a gazelor, precum și o analiză a prețurilor gazelor naturale în contextul punerii în aplicare a Regulamentului privind înmagazinarea gazelor.

2. Temeiul juridic și contextul raportului anual

La 1 noiembrie 2022, în instalațiile de înmagazinare a gazelor din UE erau constituite stocuri la un nivel de 94,9 %. Acest nivel a depășit cu mult obiectivul de 80 %, toate statele membre îndeplinindu-și obiectivul stabilit de regulament[4]. La 31 decembrie 2022, nivelul de stocuri în UE se menținea la 83,4 %. În ceea ce privește înmagazinarea, UE părea bine pregătită pentru iarna 2022-2023.

Articolul 6d alineatul (5) din Regulamentul privind înmagazinarea prevede obligația Comisiei de a prezenta rapoarte anuale Parlamentului European și Consiliului. Aceste rapoarte trebuie să includă:

- o prezentare generală a măsurilor luate de statele membre pentru îndeplinirea obligațiilor de înmagazinare;
- o prezentare generală a timpului necesar pentru procedura de certificare prevăzută la articolul 3a din Regulamentul (CE) nr. 715/2009;
- o prezentare generală a măsurilor solicitate de Comisie pentru a asigura respectarea traiectoriilor de constituire de stocuri și a obiectivelor de constituire de stocuri;
- o analiză a efectelor potențiale ale prezentului regulament asupra prețurilor gazelor, precum și a economiilor potențiale de gaze în raport cu articolul 6b alineatul (4).

Raportul contribuie la extinderea bazei de cunoștințe privind bunele practici în materie de constituire de stocuri în siturile de înmagazinare.

3. Prezentare generală a măsurilor luate de statele membre pentru îndeplinirea obligațiilor de înmagazinare

Regulamentul privind înmagazinarea gazelor prevede că statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a îndeplini obiectivele de constituire de stocuri. Statele membre ar trebui să vizeze aplicarea unor măsuri bazate pe piață, acolo unde este posibil, astfel încât să se evite perturbările inutile ale pieței. Cu toate acestea, printre măsuri se pot număra măsuri de reglementare, stimulente financiare sau compensații pentru participanții la piață.

Regulamentul privind înmagazinarea oferă o listă ilustrativă de măsuri și instrumente potențiale pe care statele membre le pot adopta în acest sens. Pentru a obține feedback cu privire la aceste

[4] Infrastructura de gaze naturale în Europa – Inventarul agregat al înmagazinării gazelor (agsi.gie.eu).

sugestii, Comisia a trimis un chestionar autorităților competente din statele membre în toamna anului 2022, solicitându-le informații cu privire la măsurile și instrumentele pe care le-au utilizat pentru a se asigura că sunt constituite stocuri în siturile lor de înmagazinare. În chestionar au fost solicitate, de asemenea, opiniile și evaluările statelor membre cu privire la eficacitatea măsurilor lor, la punctele lor forte și punctele lor slabe.

Potrivit statelor membre, următoarele măsuri au contribuit efectiv la constituirea de stocuri la timp în siturile lor de înmagazinare:

1. impunerea unei obligații pentru operatorii instalațiilor de înmagazinare cu privire la nivelul minim al stocurilor constituite care trebuie atins, în conformitate cu obiectivul național;
2. oferirea capacităților prin licitații deschise participanților la piață;
3. existența unui mecanism pentru situațiile în care capacitatea totală subscrisă este inferioară nivelului minim al stocurilor constituite, de exemplu condițiile convenite în prealabil cu participanții la piață pentru volumul suplimentar;
4. asigurarea utilizării în mod eficace a capacităților rezervate prin aplicarea unui mecanism de tipul „folosești sau pierzi” sau prin impunerea de sancțiuni în caz de nerespectare a cerințelor;
5. în cele din urmă, în cazul în care este puțin probabil ca măsurile menționate mai sus să producă rezultatele dorite, desemnarea unei entități care să achiziționeze capacitatea lipsă de pe piața angro.

În plus, în ceea ce privește anexa Ib la Regulamentul (UE) 2022/1032, Austria și Germania au încheiat un acord privind obiectivul de constituire de stocuri și traiectoria de constituire de stocuri în temeiul articolului 6a, dat fiind că aceste state membre împart responsabilitatea pentru instalațiile de înmagazinare Haidach și 7Fields[5].

Mecanismul de împărțire a sarcinii stabilit în regulament prevede ca statele membre care nu dispun de instalații de înmagazinare pe teritoriile lor să stocheze în țările învecinate volume de gaze care să corespundă unui nivel de cel puțin 15 % din consumul lor anual. Cu toate acestea, statele membre au utilizat într-o măsură limitată instrumente coordonate pentru constituirea de stocuri în depozitele de gaze.

În septembrie 2022, Italia și Grecia au semnat un memorandum de înțelegere privind înmagazinarea gazelor. Acesta permite transportatorilor din sistemul național de transport al gazelor naturale din Grecia să înmagazineze un volum maxim de gaze de 1,14 TWh în Italia. Astfel de acorduri sunt esențiale pentru statele membre care nu dețin capacități de înmagazinare a gazelor pe teritoriile lor. Guvernul estonian a dispus achiziționarea a 1 TWh ca rezervă strategică națională care să fie înmagazinată într-un sit de înmagazinare din Letonia.

În cursul seminarului[6] referitor la punerea în aplicare a Regulamentului privind înmagazinarea gazelor, numeroase asociații europene care sunt membre ale Grupului de coordonare pentru gaz,

[5] Acordul publicat în registrul oficial al Austriei: https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/III/2023/16.
[6] Registrul grupurilor de experți ai Comisiei și al altor entități similare (europa.eu).

deși au recunoscut eficacitatea regulamentului, au recomandat o mai mare utilizare a instrumentelor bazate pe piață în vederea punerii în aplicare eficiente a acestuia, în special în vederea reducerii costurilor de înmagazinare.

Statele membre au realizat investiții fără precedent pe parcursul anului 2022 pentru a crește reziliența infrastructurii europene de gaze și pentru a spori accesul la gazul natural lichefiat (GNL) în regiunile foarte dependente de gazul rusesc. Prin urmare, situația din 2023 a evoluat semnificativ, iar statele membre pot face acum mai bine uz de instrumentele bazate pe piață și pot recurge mai puțin la instrumente cu caracter mai „intervenționist" care au fost necesare din cauza lipsei de infrastructură sau pentru a preveni manipularea pieței de către operatorii de înmagazinare din afara UE.

Ca urmare a tuturor măsurilor, obiectivul de constituire de stocuri stabilit pentru 2022 la 80 % a fost depășit. Până la 1 noiembrie 2022, nivelul stocurilor constituite în instalațiile de înmagazinare a gazelor din UE era de 94,9 %, toate statele membre atingând peste 80 % (a se vedea tabelul și figura de mai jos). Letonia, singurul stat membru cu un procent sub 80 %, s-a calificat pentru o obligație redusă de înmagazinare din cauza capacității mari de înmagazinare comparativ cu nivelul consumului național. Nivelul de stocuri atins de Letonia a depășit cu mult obiectivul său redus stabilit în noiembrie în raport cu nivelul consumului propriu.

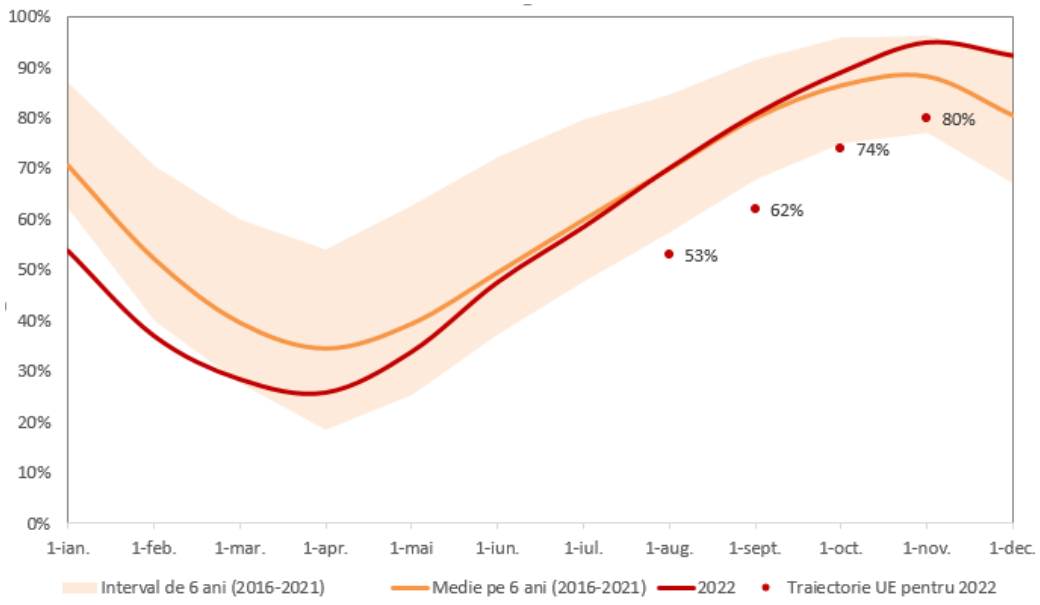
Tabel: Nivelurile de stocuri la 1 noiembrie 2022

	Nivelul de stocuri (%)	Volumul de lucru (gaz) (TWh)
AT	93,1	95,5
BE	100	7,6
BG	90,4	5,8
CZ	94,9	43,8
DE	99,2	245,2
DK	99,3	9,9
ES	94,8	35,3

FR	100	132,6
HR	97,0	4,8
HU	86,0	67,7
IT	95,5	193,4
LV	57,7	24,1
NL	91,8	138,9
PL	98,9	36,4
PT	98,3	4,0
RO	96,8	32,8
SE	92,9	0,1
SK	91,3	38,8
UE	**94,9**	**1 116,21**

Sursă: Baza de date AGSI la 1 noiembrie 2022

Figură: Nivelul și traiectoria de constituire de stocuri în UE în 2022

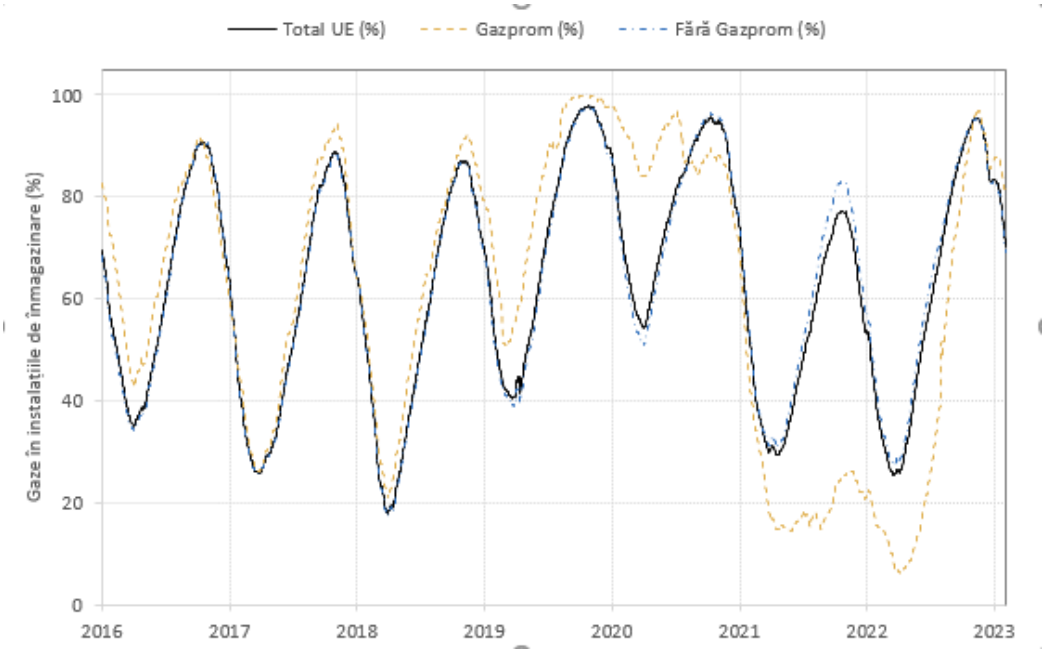

4. Siturile de înmagazinare din UE deținute sau exploatate anterior de Gazprom

În 2021, Gazprom deținea sau exploata aproximativ 10 % din capacitatea de înmagazinare a UE. În siturile de înmagazinare Gazprom nu au fost reconstituite stocurile înainte de începutul iernii 2021-2022, acestea fiind aproape epuizate la sfârșitul sezonului, când gazele sunt extrase din depozite. Aceste situri Gazprom au fost responsabile pentru reducerea nivelului mediu de stocuri al siturilor de înmagazinare din UE cu 6-8 puncte procentuale la sfârșitul anului 2021, comparativ cu anii precedenți.

Graficul de mai jos prezintă evoluția volumelor de gaze din siturile de înmagazinare deținute sau exploatate de Gazprom (linia punctată portocalie) și din celelalte situri ale UE (linia punctată albastră). Linia neagră arată cantitatea totală de gaze înmagazinată în siturile din UE în ansamblu.

Figură: Evoluția volumelor de gaze din siturile de înmagazinare deținute sau exploatate de Gazprom

În vara anului 2022, statele membre cu situri de înmagazinare deținute sau exploatate de Gazprom au luat măsuri pentru a-și proteja securitatea energetică:

- Germania a naționalizat siturile Gazprom de pe teritoriul său, deținute anterior de Gazprom Germania. Denumirea noii entități este SEFE Securing Energy for Europe GmbH.
- Situl din Austria a fost cedat unui alt operator în conformitate cu noile norme introduse de tipul „folosești sau pierzi”. La 17 februarie 2023, Germania și Austria au semnat un acord de asumare a responsabilității comune pentru utilizarea și constituirea de stocuri în instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale Haidach și 7Fields și pentru transportul volumelor de gaze înmagazinate în caz de deficite. Acordul urmează unui memorandum de înțelegere convenit între Berlin și Viena în iulie 2022. Cele două instalații de înmagazinare, situate în Austria, fuseseră deja utilizate în trecut atât de întreprinderile germane, cât și de cele austriece.
- În Țările de Jos, guvernul a desemnat o entitate administrată de stat, denumită Energiebeheer Nederland, pentru transportul de gaze către instalația de înmagazinare Bergermeer, folosind capacitatea de înmagazinare neutilizată, inclusiv capacitatea deținută de Gazprom.
- Cehia a aplicat principiul „folosești sau pierzi” pentru a obliga participanții la piață care dețin, peste un anumit prag, o capacitate de înmagazinare neutilizată să restituie guvernului sloturile de injecție. În temeiul acestui principiu, societății Gazprom i-a fost retrasă capacitatea de înmagazinare de la situl Damborice și plasată sub incidența măsurilor speciale de licitație ale guvernului. Printre acestea se numără posibilitatea unor proceduri libere de ofertare și de plată către traderi în schimbul stocării gazelor.

Ca urmare a acestor măsuri, în siturile de înmagazinare deținute sau exploatate anterior de Gazprom au fost constituite stocuri la un nivel de 94 %, în medie, până la 1 noiembrie 2022, comparativ cu un nivel al stocurilor de 26 % la 1 noiembrie 2021.

Tabelul de mai jos demonstrează eficacitatea măsurilor luate de statele membre, care au eliminat sau au redus influența Gazprom asupra înmagazinării gazelor. Aceasta compară datele agregate privind capacitatea de înmagazinare deținută sau exploatată de Gazprom pe țari în noiembrie 2021 și noiembrie 2022.

Tabel: Capacitatea siturilor de înmagazinare deținute sau exploatate de Gazprom pe țări în 2021 și nivelurile corespunzătoare de constituire de stocuri în noiembrie 2021 și noiembrie 2022

Țara	**Capacitatea de exploatare/deținută de Gazprom în 2021 (TWh)**	**Nivelul de stocuri, 1 noiembrie 2021**	**Nivelul de stocuri, 1 noiembrie 2022**
AT	32,3	20 %	91 %
CZ	2,2	45 %	85 %
DE	58,2	27 %	94 %
NL	19,3	30 %	99 %
TOTAL	112,0	26 %	94 %

5. Instrumentul pentru agregarea cererii în temeiul Regulamentului (UE) 2022/2576 al Consiliului

Regulamentul (UE) 2022/2576, adoptat de Consiliu la 19 decembrie 2022, în urma unei propuneri a Comisiei[7], prevede un instrument pentru agregarea cererii care va sprijini țările UE în vederea asigurării furnizării la timp a unor volume suficiente de gaze pentru iarna 2023-2024. În plus, mecanismul de achiziționare în comun introdus de regulament va fi esențial pentru a evita ca întreprinderile europene să prezinte oferte de cumpărare pentru același gaz și, în consecință, să crească prețurile.

Țărilor UE li se solicită să agrege cererea de volume de gaze echivalente cu 15 % din obligațiile care le revin de constituire de stocuri. Peste nivelul de 15 %, agregarea va fi voluntară, însă aceasta se va baza pe același mecanism.

În acest sens, Comisia a contractat un prestator de servicii pentru a institui serviciile necesare, cu scopul de a agrega cererea de gaze din partea întreprinderilor europene și de a o corela cu cele mai

[7] Regulamentul (UE) 2022/2576 al Consiliului privind consolidarea solidarității printr-o mai bună coordonare a achizițiilor de gaze, prin indici de referință ai prețurilor fiabili și prin schimburi transfrontaliere de gaze, Jurnalul Oficial L 335, 29.12.2022, p. 1.

competitive oferte de furnizare în timp util pentru următorul sezon de constituire de stocuri. După corelarea cererii cu oferta, întreprinderile pot încheia în mod voluntar contracte de achiziționare cu furnizorii de gaze naturale, fie individual, fie în comun. Acest lucru este deosebit de benefic pentru întreprinderile mai mici și întreprinderile din țări fără ieșire la mare, care au o influență sau putere de negociere mai redusă la nivel mondial. Achiziționarea în comun ar putea fi, de asemenea, benefică pentru sectoarele consumatoare de gaze, cum ar fi cel al îngrășămintelor și cel al ceramicii.

Pentru a institui mecanismul de achiziționare în comun, statele membre ale UE, părțile contractante la Comunitatea Energiei și actorii industriali din UE își unesc forțele în diferite foruri cu scopul de a-i oferi Comisiei expertiză și consiliere. Acest lucru se realizează prin intermediul unui comitet director ad-hoc, al unor grupuri regionale și al unui grup consultativ sectorial.

6. Prezentare generală a timpului necesar pentru procedura de certificare

Statele membre ar trebui să se asigure că fiecare operator de înmagazinare, inclusiv operatorii de înmagazinare controlați de operatorii de transport și de sistem sunt certificați de către autoritatea națională de reglementare sau de către o altă autoritate desemnată de statul membru. Scopul este de a se asigura că securitatea aprovizionării cu energie sau orice alt interes esențial în materie de securitate, în UE sau în orice stat membru, nu este pus în pericol de influența asupra operatorului de înmagazinare.

Regulamentul privind înmagazinarea prevede că autoritatea de certificare emite un proiect de decizie privind certificarea referitor la operatorii de înmagazinare subterană care operează instalații de înmagazinare subterană a gazelor cu o capacitate de peste 3,5 TWh, atunci când, indiferent de numărul de operatori de înmagazinare, în ansamblul instalațiilor de înmagazinare, stocurile constituite erau, la 31 martie 2021 și la 31 martie 2022, la un nivel care, în medie, reprezenta mai puțin de 30 % din capacitatea lor maximă sau în termen de 150 de zile lucrătoare de la data primirii unei notificări. În ceea ce privește aceste situri de înmagazinare, autoritatea de certificare ar fi trebuit să încerce deja să emită un proiect de decizie privind certificarea până la 1 noiembrie 2022.

Pentru toți ceilalți operatori de înmagazinare, autoritatea de certificare trebuie să emită un proiect de decizie privind certificarea până la 2 ianuarie 2024 sau în termen de 18 luni de la data primirii unei notificări.

Comisia trebuie să transmită autorității de certificare un aviz cu privire la proiectul de decizie privind certificarea, în termen de 25 de zile lucrătoare de la data unei astfel de notificări. Apoi, autoritatea de certificare trebuie să țină seama în cea mai mare măsură de avizul Comisiei.

Autoritatea de certificare trebuie să emită decizia privind certificarea în termen de 25 de zile lucrătoare de la primirea avizului Comisiei.

În 2022, Comisia Federală pentru Reglementarea energiei electrice și a gazelor (CREG) din Belgia a prezentat Comisiei un singur proiect de decizie privind certificarea în octombrie 2022.

Pentru a sprijini statele membre în emiterea proiectelor de certificare, Comisia a organizat o sesiune specială a Grupului de coordonare pentru gaz cu scopul de a oferi orientări practice

operatorilor și proprietarilor de instalații de înmagazinare certificați. Comisia a reamintit că certificarea ar trebui să reducă orice risc la adresa siguranței furnizării de gaze la nivel regional, național sau la nivelul UE care rezultă, printre altele, din:

(a) dreptul de proprietate, aprovizionarea sau alte relații comerciale care ar putea afecta în mod negativ stimulentele și capacitatea operatorului de înmagazinare de a constitui stocuri în instalația de înmagazinare subterană a gazelor;

(b) drepturile și obligațiile UE față de o țară terță care decurg din dreptul internațional, inclusiv din orice acord încheiat cu una sau mai multe țări terțe la care UE este parte și în care este abordat aspectul securității aprovizionării cu energie;

(c) drepturile și obligațiile statelor membre în cauză față de o țară terță, care decurg din acorduri încheiate de statele membre în cauză cu una sau mai multe țări terțe, în măsura în care acordurile respective respectă dreptul Uniunii sau

(d) orice alte fapte și circumstanțe specifice ale cazului respectiv.

Se pune accentul pe riscul de securitate a aprovizionării care decurge din dreptul de proprietate, care ar putea afecta negativ capacitatea de constituire de stocuri în instalațiile de înmagazinare. Un element central al proiectului de decizie de certificare este conceptul de „influență decisivă”, care se referă la dreptul de proprietate sau de utilizare a tuturor activelor unei întreprinderi sau a unei părți din acestea, ori la drepturile sau contractele care conferă o influență decisivă asupra componenței, votului sau deciziilor organelor unei întreprinderi.

7. Prezentare generală a măsurilor solicitate de Comisie pentru a asigura respectarea traiectoriilor de constituire de stocuri și a obiectivelor de constituire de stocuri

Regulamentul privind înmagazinarea gazelor prevede un mecanism de monitorizare și de executare pentru a urmări nivelurile de constituire de stocuri în statele membre. Astfel, se asigură un progres continuu în ceea ce privește reconstituirea stocurilor în instalațiile de înmagazinare, lăsând în același timp un anumit grad de flexibilitate pentru a injecta volume mai mari sau mai mici de gaze, în funcție de prețurile de pe piață la momentul respectiv. Această cerință introduce obiective intermediare de două luni, dar permite o abatere în limitele unei marje de toleranță de 5 %.

În cazul în care un stat membru se abate în mod substanțial și susținut de la traiectoria de constituire de stocuri și pune în pericol obiectivul de constituire de stocuri, Comisia, după consultarea Grupului de coordonare pentru gaz și a statelor membre în cauză, va emite o recomandare adresată statului membru respectiv sau celorlalte state membre în cauză cu privire la măsurile care trebuie luate imediat. Dacă, în urma recomandării, se constată în continuare nerespectarea obiectivelor minime de constituire de stocuri, Comisia poate emite o decizie privind acțiunile subsecvente.

Toate statele membre au respectat obiectivele intermediare stabilite pentru 2022, iar în ceea ce privește nivelul lor minim de constituire de stocuri nu a existat nicio abatere substanțială sau

susținută de la obiectiv. Prin urmare, Comisia nu a fost nevoită să ia măsuri în 2022 pentru a asigura respectarea traiectoriilor de constituire de stocuri și a obiectivelor de constituire de stocuri.

La 25 noiembrie 2022, Comisia a stabilit, prin intermediul unui regulament de punere în aplicare[8], obiectivele intermediare de constituire de stocuri de gaze pe care statele membre trebuie să le îndeplinească în 2023 pentru a atinge, până la 1 noiembrie 2023, obiectivul de 90 % referitor la înmagazinarea gazelor. Astfel cum se prevede în Regulamentul privind înmagazinarea gazelor, regulamentul de punere în aplicare a definit obiectivele intermediare pentru 1 februarie, 1 mai, 1 iulie și 1 septembrie 2023 pentru statele membre care dispun de instalații de înmagazinare subterană pe teritoriul lor și sunt conectate la zona lor de piață. Aceste obiective s-au bazat pe propunerile formulate de statele membre, pe ratele de constituire de stocuri din ultimii 5 ani și pe evaluarea de către Comisie a situației generale în materie de securitate a aprovizionării.

De asemenea, Comisia a consultat Grupul de coordonare pentru gaz și Comitetul pentru înmagazinarea gazelor, înființat recent. Totodată, pentru anul 2023, sub rezerva unei marje de cinci puncte procentuale, aceste obiective obligatorii reprezintă pragurile minime care trebuie respectate de statele membre pentru a se asigura un anumit nivel de securitate a aprovizionării și reconstituirea stocurilor în instalațiile de înmagazinare pentru iarna 2023-2024.

Tabel: Obiective intermediare pentru 2023 pentru statele membre care dispun de instalații de înmagazinare subterană a gazelor, astfel cum au fost adoptate prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2301 al Comisiei

Statul membru	**Obiectivul intermediar la 1 februarie**	**Obiectivul intermediar la 1 mai**	**Obiectivul intermediar la 1 iulie**	**Obiectivul intermediar la 1 septembrie**
AT	49 %	37 %	52 %	67 %
BE	30 %	5 %	40 %	78 %
BG	45 %	29 %	49 %	71 %
CZ	45 %	25 %	30 %	60 %
DE	45 %	10 %	30 %	65 %
DK	45 %	40 %	60 %	80 %
ES	59 %	62 %	68 %	76 %
FR	41 %	7 %	35 %	81 %
HR	46 %	29 %	51 %	83 %
HU	51 %	37 %	65 %	86 %
IT	45 %	36 %	54 %	72 %

[8] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/2301 al Comisiei din 23 noiembrie 2022 de stabilire a traiectoriei de constituire de stocuri cu obiective intermediare pentru 2023 pentru fiecare stat membru care dispune de instalații de înmagazinare subterană a gazelor pe teritoriul său și direct interconectate la zona sa de piață (C/2022/8593), JO L 305, 25.11.2022, p. 5.

LV	45 %	41 %	63 %	90 %
NL	49 %	34 %	56 %	78 %
PL	45 %	30 %	50 %	70 %
PT	70 %	70 %	80 %	80 %
RO	40 %	41 %	67 %	88 %
SE	45 %	5 %	5 %	5 %
SK	45 %	25 %	27 %	67 %

Pentru a stabili nivelurile de constituire de stocuri, Comisia a luat în considerare estimările statelor membre și o evaluare a nivelului tehnic minim necesar, ținând seama de capacitatea de constituire de stocuri și de extracție a fiecărui sit, în vederea atingerii unui nivel de 90 % până la 1 noiembrie 2023.

8. Analiza efectelor potențiale asupra prețurilor gazelor și a economiilor de gaze

O analiză cauzală riguroasă ar necesita date dintr-un scenariu contrafactual, în care Regulamentul privind înmagazinarea nu ar exista, însă alți factori (de exemplu, evoluțiile de la nivel mondial) care influențează cererea și oferta de gaze din Europa în perioada în care Regulamentul privind înmagazinarea a fost în vigoare ar rămâne neschimbați. Nu au fost disponibile informații suficient de detaliate pentru un scenariu contrafactual. În consecință, Comisia a efectuat o analiză prescriptivă și mai puțin cauzală.

Deși cel mai ridicat nivel al prețurilor a fost înregistrat la mijlocul/sfârșitul lunii august, nu s-a putut stabili nicio legătură directă între constituirea de stocuri în instalațiile de înmagazinare și creșterea prețurilor. De exemplu, majorările bruște ale prețurilor au fost consemnate într-un moment în care ratele de injecție în instalațiile de înmagazinare erau destul de obișnuite și stabile. În schimb, odată cu apropierea termenului final pentru atingerea obiectivului de constituire de stocuri, respectiv 1 noiembrie, care a determinat depunerea unor eforturi suplimentare în vederea înmagazinării gazelor ca urmare a începerii sezonului de încălzire, prețurile erau deja substanțial mai scăzute în octombrie și noiembrie în comparație cu lunile precedente.

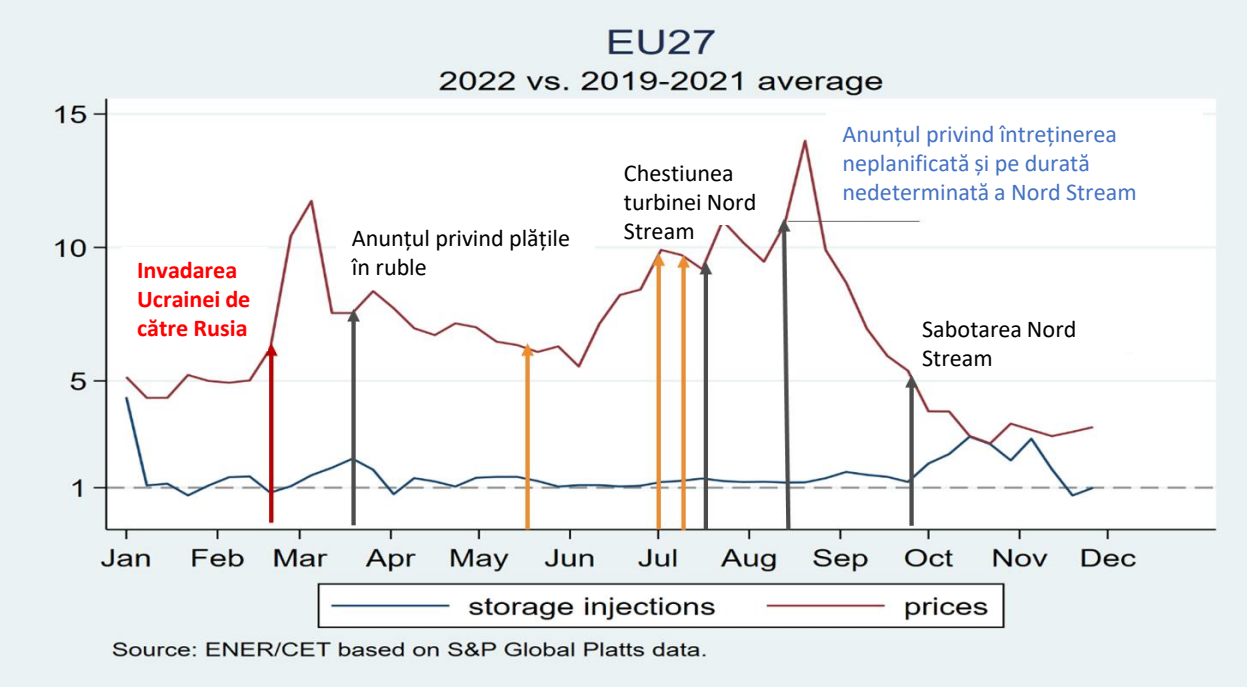
Figura de mai jos prezintă raportul dintre valorile din 2022 și media din perioada 2019-2021, atât pentru injecțiile în instalațiile de înmagazinare, cât și pentru prețuri. Un raport al prețurilor de 1 înseamnă că prețurile din 2022 au fost egale cu media din perioada 2019-2021. Un raport al prețurilor mai mare de 1 înseamnă că prețurile au fost mai mari în 2022; un raport de 5 înseamnă că prețurile au fost de cinci ori mai mari în 2022 decât media din perioada 2019-2021. Același calcul se aplică și în cazul abordării privind injecția în instalațiile de înmagazinare.

Conform acestei cifre, valorile maxime relative ale prețurilor nu au coincis cu nivelurile maxime relative ale injecției în instalațiile de înmagazinare. În schimb, datele disponibile indică faptul că este posibil ca fluctuațiile ofertei să fi jucat un rol mai important în majorările bruște ale prețurilor gazelor.

Cu toate acestea, nu putem exclude faptul că prin constituirea fermă de stocuri de către operatori cu sau fără intervenții de reglementare din partea statelor membre ca parte a Regulamentului privind înmagazinarea, s-a facilitat o creștere temporară semnificativă a prețurilor. Comisia este la curent cu afirmațiile potrivit cărora o reconstituire mai treptată a stocurilor în instalațiile de înmagazinare, inclusiv prin valorificarea flexibilității create de obiectivele intermediare pentru 2022 stabilite la nivelul UE, ar fi putut contribui la atenuarea evoluției prețurilor.

Pe baza datelor disponibile, nu se pot desprinde concluzii clare cu privire la o posibilă legătură între obiectivele de înmagazinare și evoluția prețurilor. Prin injecția continuă în instalațiile de înmagazinare s-a redus riscul unei eventuale scăderi a nivelurilor de înmagazinare până la un nivel periculos.

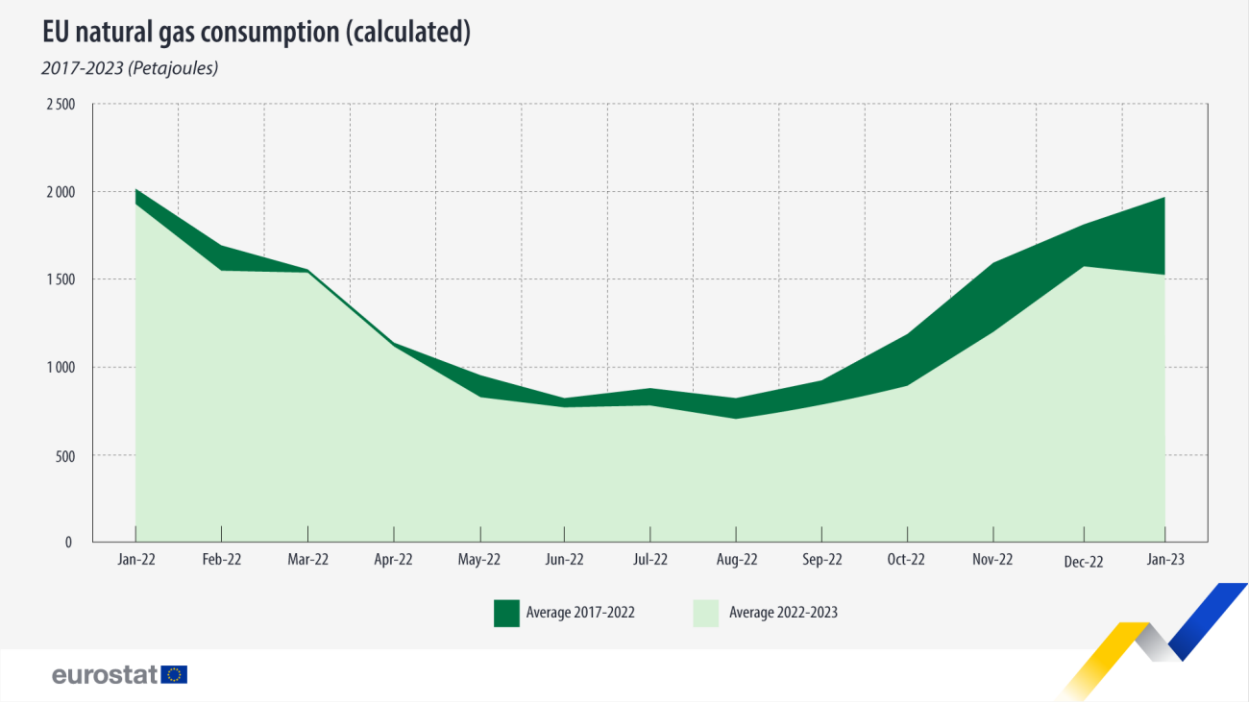
Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport oferă detalii suplimentare privind metodologia și rezultatele cantitative ale analizei.

În plus, în urma adoptării Regulamentului privind reducerea cererii de gaze[9], statele membre și-au redus cererea de gaze cu 19 % în perioada august 2022-ianuarie 2023, comparativ cu media ultimilor cinci ani (a se vedea figura de mai jos). Astfel s-a compensat puternic lipsa gazului rusesc, înregistrându-se economii de 42 de miliarde de metri cubi de gaz în perioada august 2022-ianuarie 2023, și s-a oferit flexibilitate pieței gazelor. Pe fondul tensiunilor de pe piața gazelor, s-a recunoscut în cadrul reuniunii Grupului de coordonare pentru gaz din februarie 2023 că reducerea cererii a fost cea mai eficientă măsură, întrucât creșterea ofertei este limitată de capacitățile de producție globale și este supusă concurenței la nivel mondial.

În vara anului 2022, reducerea cererii a facilitat injecțiile în instalațiile de înmagazinare, în timp ce măsurile de reducere a cererii au limitat retragerile în perioada de iarnă 2022-2023. Prin urmare, acest lucru a asigurat existența unor niveluri suficiente de înmagazinare pentru a face față valurilor de frig din sezonul rece.

De la începutul perioadei de iarnă 2022-2023, flexibilitatea creată de reducerea cererii a contribuit, prin urmare, la scăderea prețurilor gazelor în februarie 2023 de la valori record la nivelurile de dinaintea izbucnirii războiului.

9. Concluzie

[9] Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze
ST/11568/2022/INIT, JO L 206, 8.8.2022, p. 1.

În 2022, statele membre au depus eforturi considerabile și fără precedent pentru reconstituirea stocurilor în instalațiile de înmagazinare. Obiectivul de 80 % prevăzut pentru 2022 de Regulamentul UE privind înmagazinarea a fost depășit. Până la 1 noiembrie 2022, nivelul de stocuri constituite în instalațiile de înmagazinare a gazelor din UE era de 94,9 %. La sfârșitul anului 2022, nivelul mediu era încă ridicat, situându-se la 83,4 %. Acest nivel ridicat de stocuri a contribuit în mare măsură la consolidarea securității aprovizionării în perioada de iarnă 2022-2023, ceea ce, la rândul său, a redus prima de risc de pe piața gazelor naturale la sfârșitul anului.

Statele membre au luat toate măsurile necesare pentru a îndeplini obiectivele de constituire de stocuri, inclusiv obiectivele intermediare. Unele state membre au atins niveluri de stocuri cu mult peste obiectivele lor. În 2022, toate statele membre și-au atins traiectoriile minime de constituire de stocuri și obiectivele de constituire de stocuri stabilite la nivelul UE. Mecanismul obiectivelor intermediare minime a oferit statelor membre o marjă largă de manevră pentru a le permite să își stabilească propriile măsuri.

Toate statele membre care dispun de instalații de înmagazinare au utilizat un pachet de măsuri, astfel cum se prevede în Regulamentul privind înmagazinarea. Ponderea diferitelor măsuri diferă de la un stat membru la altul. Ca primă opțiune, acestea au utilizat măsuri bazate pe piață. Alte măsuri preferate au inclus obligația de a înmagazina anumite volume minime de gaze, oferirea capacităților prin licitații deschise participanților la piață, împreună cu stimulente pentru constituirea de stocuri în instalațiile de înmagazinare și asigurarea utilizării eficace a capacităților contractate.

Prin obligația de a certifica operatorii și proprietarii de instalații de înmagazinare, Regulamentul privind înmagazinarea a urmărit să contribuie la evitarea oricărei influențe negative a țărilor terțe asupra constituirii de depozite în siturile de înmagazinare. În anul 2022 i-a fost prezentat Comisiei un proiect de certificare, urmat de un aviz favorabil.

Deși nu au mai fost certificate alte situri de înmagazinare, statele membre au luat măsuri într-un stadiu incipient pentru a împiedica țările terțe să influențeze în mod negativ constituirea de stocuri în siturile de înmagazinare. Acestea au raportat cu privire la naționalizarea proprietarilor de depozite și la desemnarea entităților de stat responsabile de stocuri. Deși statele membre trebuie să prezinte în continuare Comisiei proiectele lor de decizii de certificare, nu există în prezent nicio dovadă că ar mai fi în pericol constituirea de stocuri în instalațiile de înmagazinare pentru securitatea aprovizionării. Majoritatea certificărilor vor trebui emise în 2023, pentru a se asigura absența unei influențe negative asupra proprietarilor și operatorilor de instalații de înmagazinare.

Pe baza datelor disponibile, este imposibil să se stabilească dacă și în ce măsură obiectivele de constituire de stocuri stabilite de Regulamentul privind înmagazinarea gazelor au avut un efect asupra prețurilor gazelor. Acestea din urmă depind de numeroși factori care nu sunt legați de înmagazinare, cum ar fi aprovizionarea prin conducte, disponibilitatea GNL, economiile de gaze, condițiile meteorologice și primele de risc legate de securitatea aprovizionării percepute de piață. Din contribuțiile primite reiese că ar fi loc de măsuri naționale prin care să se atingă în moduri mai

eficiente obiectivele UE, astfel încât să se evite traiectoriile de constituire de stocuri care influențează negativ evoluția prețurilor.

Prin Regulamentul privind înmagazinarea, este pentru prima dată când statele membre iau și pun în aplicare măsuri de înmagazinare într-un cadru comun care permite și încurajează combinații de măsuri bazate pe piață cu măsuri de reglementare pentru a asigura un nivel minim de stocuri. Chiar dacă este încă limitat, acesta reprezintă totodată o premieră în ceea ce privește elaborarea de către statele membre a unor acorduri specifice de partajare la nivel transfrontalier a resurselor pentru înmagazinare și a costurilor aferente. La sfârșitul perioadei de iarnă 2022-2023, Comisia intenționează să solicite statelor membre să raporteze cu privire la experiențele lor legate de aceste acorduri.